

RAS CULTUUR

Verslag ateliersessies symposium RAS CULTUUR

VerRASsende ontmoetingen

9 juli 2009

Statenzaal Provinciehuis Zuid-Holland
Hollandplein 1, Den Haag

**'Heavy metal munte visse!', riep een gast uit Spijkenisse.
'Een body-painted paard!', wilden lieden uit de Hoeksche Waard.**

**Films, wat jonge en veel oude, in een stal in Hazerswoude.
Dichters schreven een heel jaar over bruisend Langeraar.**

**Dansers zwaaiden met de vuile was in Wilgenplas.
Die ideeën kwamen goed van pas bij de plannen van de RAS.**

Annemarie Estor (dichter)

Op donderdag 9 juli organiseerde de sector Cultuur van de provincie Zuid-Holland *VerRASsende ontmoetingen*. Het symposium ging over de Regionale Agenda Samenleving Cultuur. Deelnemers waren cultuurvertegenwoordigers van de RAS'sen en provinciale culturele instellingen. De bijeenkomst was een inspirerende aftrap voor de Zuid-Hollandse regio's om gezamenlijk te komen tot ideeën voor verdere uitwerking en regionalisering van de subsidieaanvragen cultuurparticipatie in 2010.

Het ochtendprogramma bestond uit een serie presentaties over de mogelijkheden en de provinciale subsidieregeling voor regionale cultuur, de mogelijkheden op het gebied van Volkscultuur en een aantal geslaagde voorbeelden. Na de lunch begonnen de interactieve ateliersessies. De regio's werden verdeeld over vier tafels om te brainstormen over gezamenlijke cultuurplannen en uiteindelijk te komen tot *het beste idee*. Medewerkers van de provincie en de provinciale culturele instellingen namen ook deel aan de brainstorms. De ateliersessies werden ingeleid door drie prikkelende columns.

Elke RAS heeft zijn eigen identiteit, instellingen en ambities. Toch kwam een aantal onderwerpen bij de meeste tafels aan de orde. In onderstaand verslag zijn deze onderwerpen opgenomen en het *beste idee* van elke tafel. De presentaties en columns van de dag staan op de [webpagina](#).

Verslag

Provinciale subsidieregeling RAS CULTUUR

- (Holland Rijnland en Rijnstreek)

De deadline voor het aanvragen van subsidie voor projecten is verschoven van oktober naar december 2009. Agevraagd wordt waarom, en of vroeger indienen voordelen oplevert.

Geconcludeerd wordt dat het best regionaal opgetrokken kan worden en dat een gelijktijdige aanvraag de voorkeur heeft.

(subregio Rotterdam Waterweg Noord) Omdat stadsregio Rotterdam niet aan de plannen meedoet is het aanvankelijk onduidelijk of de gemeenten uit deze subregio wel mee kunnen doen. Het blijkt al snel dat er in deze RAS-regio wel plannen mogen worden aangevraagd zolang er minstens twee gemeenten samenwerken. Schiedam en Vlaardingingen hebben dit in de vorige ronde gedaan en willen dit in de komende ronde weer doen. Vlaardingingen en Maassluis hebben de vorige keer ook een

aanvraag ingediend. PZH licht toe dat deze RAS geen cultuur heeft opgenomen in de structuuragenda en dat er daarom soepelere regels gelden voor gemeenten. Daarnaast vraagt een ambtenaar zich af of de RAS-gelden nu extra zijn of ter vervanging. Antwoord: De RAS-gelden zijn niet extra. Als er een nieuw project wordt verzonden moet een ander project daarvoor wijken.

Samenvatting subsidieregeling

Om de subsidieregeling zo helder mogelijk te maken heeft de PZH een checklist opgesteld. Deze is in september openbaar en beschikbaar via de websites van de provincie en van Kunstgebouw. Vragen die in sommige regio's nog leven kunnen altijd gesteld worden aan de provincie Zuid-Holland.

Identiteit

- (Holland Rijnland en Rijnstreek) De gemeente Katwijk heeft het idee om een regioproject te starten om leerlingen bewust te maken van lokale tradities in hun woonplaats. De verschillende kernen in de gemeenten zijn zeer verschillend wat betreft gebruiken. Zo is Katwijk van oudsher gericht op visserij en Rijsburg op de bloembollenteelt.
- (Goeree-Overflakkee, Voorne-Putten/Rozenburg) Het uitgangspunt van regionale (eilandelijke) culturele identiteit lijkt in ieder geval een vruchtbaar uitgangspunt, ook al omdat de stille sociale en economische veranderingen op het platteland een grote impact hebben op de bewoners. Een culturele identiteit kan dan ook weer gaan werken als aanjager van veranderingen (bevorderen toerisme bv)
- (subregio Rotterdam Waterweg Noord) De discussie over de identiteit wordt door deze tafel in de pauze gevoerd. In eerste instantie komen vooral verschillen tussen de gemeenten naar voren en lijkt het lastig om een gemeenschappelijke identiteit te benoemen. Uiteindelijk worden de A20 en de dijk aangemerkt als gemeenschappelijke zaken. Het organiseren van culturele activiteiten rond de dijk wordt aan het eind als gemeenschappelijk *beste idee* gepresenteerd.

Samenvatting identiteit

In de ene RAS regio is het makkelijker om een gezamenlijke identiteit aan te wijzen dan in de andere. Een gezamenlijke identiteit is belangrijk als basis voor regionale cultuurprojecten.

Gemeenten vs provinciale culturele instellingen

- (Holland Rijnland en Rijnstreek) Opvallend aan de discussie is dat de provinciale culturele instellingen en andere niet-gemeentelijke instellingen en personen enthousiaster lijken over regionale samenwerking dan de gemeenten in de regio.
- (Drechtsteden, Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, Hoeksche Waard en Midden-Holland) Er is nog geen duidelijk aanspreekpunt (voor de instellingen) bij de RAS, het is lastig om er contact mee te krijgen en de meerwaarde ervan is nog onduidelijk. Men moet het hebben van rechtstreekse contacten met het veld (scholen en lokale instellingen), waar ook de vragen vandaan komen. Het blijkt dat lokale culturele instellingen behoefte hebben aan deskundigheidsbevordering door de provinciale culturele instellingen. Daarbij kan het om heel praktische dingen gaan (bijvoorbeeld het opstellen van een begroting ter ondersteuning van een penningmeester), maar bijvoorbeeld ook hoe om te gaan met kinderen met problemen. Sommige instellingen (Popunie, Erfgoedhuis) hebben al een ondersteuningsaanbod.
- (subregio Rotterdam Waterweg Noord) In de hele tafelsessie zagen de gemeenten met name belemmeringen en weinig kansen voor samenwerking. De instellingen zagen de kansen tot op zekere hoogte wel.

Samenvatting gemeenten vs provinciale instellingen

De provinciale culturele instellingen zijn in de discussies enthousiaster over regionale samenwerking dan de gemeenten in de RAS'sen. Voor de instellingen is het lastig om te weten wie binnen een RAS hun aanspreekpunt is. Ook is de meerwaarde van de RAS voor hen niet duidelijk. Het meeste dat de provinciale instellingen doen loopt vooral via contacten in het veld. De vraag is daarnaast of er op provinciaal niveau deskundigheidsbevordering kan worden georganiseerd ter ondersteuning van lokale culturele instellingen.

Opzetten van projecten

- (Holland Rijnland en Rijnstreek) Hoe kunnen de gemeenten in een RAS tot een gezamenlijk programma van lokale projecten komen? In de discussie zijn er twee richtingen. De eerste volgt het pad van gewoon beginnen en maar zien of je medestanders krijgt. De andere route is om een project als pilot bij de provincie in te dienen. Bij deze oplossing is het wel zaak om actief op zoek te gaan naar gemeenten die het project, bij bewezen succes, willen overnemen.
- (Drechtsteden, Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, Hoeksche Waard en Midden-Holland) Amateurverenigingen leren vooruit te plannen en vooruit te laten zien wat ze gaan doen.
- (Drechtsteden, Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, Hoeksche Waard en Midden-Holland) Het feit dat kunstprojecten door amateurs worden gemaakt, zegt niks over de kwaliteit. Het is ook een instrument om mensen kennis te laten maken met het culturele aanbod. Wees echter niet alleen blij met het kleine, streef ook naar een bepaald niveau.
- (Goeree-Overflakkee, Voorne-Putten/Rozenburg) Hoewel consumentenonderzoek nooit allesbepalend moet zijn, is het wel belangrijk mensen goed te betrekken bij het ontwikkelen van culturele activiteiten. Er is waarschijnlijk veel meer cultureel potentieel dan dagelijks zichtbaar is. Mensen op het platteland zijn nu eenmaal wat bescheidener. Samenwerking tussen professionals en amateurs is ook zeer geboden juist in gebieden waar weinig voorzieningen zijn. Een gastconservator die samen met vrijwilligers exposities organiseert op verrassende plaatsen zou een idee kunnen zijn.
- (Goeree-Overflakkee, Voorne-Putten/Rozenburg) Op Goeree Overflakkee is de afgelopen jaren steeds nauwer samengewerkt om mensen bewust te maken van de gezamenlijke culturele identiteit van het eiland. Het dilemma daarbij is hoe een evenwicht is te vinden tussen traditie en vernieuwing.
- (Drechtsteden, Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, Hoeksche Waard en Midden-Holland) Hier zijn goede ervaringen met faciliteren door het beschikbaar stellen van ruimtes/ontmoetingsplekken voor een breed scala aan culturele activiteiten. Dan komen degenen die kunst maken ook wel, ook als publiek. Ontmoetingsplekken ontbreken met name in de kleine kernen van de plattelandsregio's.
- (Goeree-Overflakkee, Voorne-Putten/Rozenburg) Op GO zou men graag een soort culturele werkplaats willen hebben (à la de Gelderse Identiteitsfabriek), op VP zijn er al bestaande voorzieningen zoals theaters. Overigens wordt aangegeven dat het ontbreken van een voorziening ook een kans kan zijn om creatieve oplossingen te bedenken om mensen bijeen te brengen. Je moet als regio uitgaan van wat je wel hebt en waar je kracht ligt. Een voorziening als een theater zal wel een makelaarsfunctie kunnen krijgen om producties ook naar andere locaties te kunnen krijgen.

Samenvatting opzetten van projecten

Bij het opzetten van projecten is het heel belangrijk mensen goed te betrekken bij het ontwikkelen van culturele activiteiten. Zo wordt cultureel potentieel zichtbaar. Het blijkt lastig te zijn om binnen projecten evenwicht te vinden tussen traditie en vernieuwing. Het is belangrijk om bij amateurprojecten wel te streven naar een bepaald niveau, hierbij is ook samenwerking met professionals belangrijk. Ontmoetingsplekken om projecten te organiseren ontbreken met name in de kleine kernen van de plattelandsregio's. Dit is lastig maar het kan ook een kans betekenen om creatieve oplossingen te bedenken. Als je vanuit lokale projecten een programma wilt vormen zijn er twee mogelijkheden. a) Gewoon beginnen en maar zien of je medestanders krijgt. b) een project als pilot indienen bij de provincie. Daarna kan men actief op zoek gaan naar gemeenten die het project willen overnemen.

De vier beste ideeën van de ateliersessies

Tafel 1

Goeree-Overflakkee
Voorne-Putten-Rozenburg
Kunstgebouw
Popunie
Tympaan
Provincie Zuid-Holland

Cultuurbereik en participatie gaat in kleine stapjes steeds beter. De Zuid-Hollandse eilanden zijn een uitgestrekt gebied met veertien dorpskernen. Het beste idee uit de ateliersessie is het opzetten van de culturele karavaan bestaande uit veertien caravans die reist door het landschap en door de tijd.

Tafel 2

Holland Rijnland
Rijnstreek
Jeugdtheaterhuis
PJ Partners
RTV West
Tympaan
Provincie Zuid-Holland

Deze RAS heeft al vaker overleg gehad over cultuur. 2009-2010 zijn de jaren van de tradities. Alle kernen van de RAS'sen hebben hun eigen kenmerkende tradities. Bijvoorbeeld: Katwijk vissers, shantikoren, Rijnsburg Bloemen en handel, Valkenburg paarden en Romeinen.

Tafel 3

Subregio Rotterdam Waterweg Noord
PJ Partners
Popunie
RTV Rijnmond
Tympaan
Provincie Zuid-Holland

Deze subregio heeft als gemeenschappelijk kenmerk de waterweg en de A20 én DE DIJK van Hoek van Holland naar Rotterdam. Dat moet het uitgangspunt worden voor de RAS CULTUUR.

Tafel 4

Midden-Holland
Alblasserwaard-Vijfheerenlanden
Haaglanden
Drechtsteden
Hoeksche Waard
Jeugdtheaterhuis
Stichting Educatieve Orkestprojecten
Tympaan
Provincie Zuid-Holland

In deze RAS'sen leeft vooral de behoefte aan regionale/lokale culturele ontmoetingsplekken en podia. Dus: in/bij de stations van de RijnGouwelijn komen kleine bibliotheken die ook de functie van regionale/lokale culturele ontmoetingsplekken en podia krijgen. De deelnemers geven verder nog mee: 'luister naar het publiek!'